

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 października 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku w II Wydziale Karnym w składzie

Przewodniczący	SSA Halina Czaban
Sędziowie	SSA Piotr Sławomir Niedzielak (spr.) SSA Jacek Dunikowski
Protokolant	Anna Tkaczyk

przy udziale Anny Malczyk - Prokuratora Prokuratury Apelacyjnej w Białymstoku

po rozpoznaniu w dniu 29 października 2013 r.

sprawy **S. L. (1), Ł. L. i A. K. (1)**

oskarżonych z art. 257 kk w zb. z art. 119§1 kk w zb. z art. 158§1 kk w zw. z art. 57a§1 kk w zw. z art. 11§2 kk

z powodu apelacji wniesionych przez prokuratora i obrońców oskarżonych S. L. (1) i Ł. L.

od wyroku Sądu Okręgowego w Olsztynie

z dnia 10 maja 2013 r. sygn. akt II K 196/12

I. uchyla zaskarżony wyrok w stosunku do oskarżonego A. K. (1) i przekazuje sprawę w tym zakresie Sądowi Okręgowemu w Olsztynie do ponownego rozpoznania;

II. w pozostałym zakresie zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy, uznając apelacje za oczywiście bezzasadne;

III. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. G. H., adw. R. A. oraz adw. T. B. po 738,-zł, w tym po 138,-zł należnego podatku VAT, tytułem wynagrodzenia za nieopłaconą obronę z urzędu oskarżonych przez sądem odwoławczym;

IV. zwalnia oskarżonych S. L. (1) i Ł. L. od kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze.

UZASADNIENIE

S. L. (1), Ł. L. oraz A. K. (1) zostali oskarżeni o to, że: w dniu 13 czerwca 2012 r. w O., przy ul. (...), działając wspólnie i w porozumieniu oraz z innymi nieustalonymi osobami, publicznie znieważyli, stosowali przemoc oraz wzięli udział w pobiciu A. N. poprzez uderzenie pięściami i kopanie go po głowie i ciele z powodu jego przynależności etnicznej i rasowej, czym narazili wymienionego na bezpośrednie niebezpieczeństwo nastąpienia skutku z art. 157 § 1 kk, przy czym czynu tego dopuścili się publicznie, bez powodu, okazując przy tym rażące lekceważenie porządku prawnego,

tj. o czyn z art. 257 k.k. w zb. z art. 119 § 1 k.k. w zb. z art. 158 § 1 k.k. w zw. z art. 57a § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.

Wyrokiem z dnia 10 maja 2013 r., sygn. akt II K 196/12 Sąd Okręgowy w Olsztynie:

I. oskarżonego **A. K. (1)** uniewinnił od popełnienia zarzucanego mu czynu;

II. oskarżonych **S. L. (1)** i **Ł. L.** w ramach zarzucanego im aktem oskarżenia czynu uznał za winnych tego, że: w dniu 13 czerwca 2012 r. w O., przy ul. (...), działając wspólnie i w porozumieniu ze sobą oraz z innymi nieustalonymi osobami, działając publicznie, działając z blahego powodu, okazując rażące lekceważenie porządku prawnego, wzięli udział w pobiciu A. N. w ten sposób, iż zadawali mu uderzenia pięściami po głowie oraz górnej części tułowia, w wyniku czego pokrzywdzony doznał obrażeń ciała naruszających czynności narządu ciała trwające nie dłużej niż 7 dni będąc jednocześnie narażonym na bezpośrednie niebezpieczeństwo wystąpienia skutku opisanego w art. 157 § 1 k.k. oraz znieważyli pokrzywdzonego z powodu jego przynależności rasowej, tj. uznał ich za innych popełnienia czynu wyczerpującego dyspozycję art. 158 § 1 k.k. w zb. z art. 257 k.k. w zw. z art. 57a § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i za to na podstawie art. 158 § 1 k.k. w zb. z art. 257 k.k. w zw. z art. 57a § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. skazuje ich, zaś na podstawie art. 158 § 1 k.k. w zw. z art. 57a § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. wymierzył im kary w rozmiarze po 10 (dziesięć) miesięcy pozbawienia wolności;

III. na podstawie art. 63 § 1 k.k. na poczet orzeczonej kary pozbawienia wolności zaliczył oskarżonemu S. L. (1) okres rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie od dnia 13 czerwca 2012 roku do dnia 8 października 2012 roku;

IV. na podstawie art. 57a § 2 k.k. zasądził od oskarżonych S. L. (1) i Ł. L. na rzecz pokrzywdzonego A. N. nawiazki w kwocie po 2.000 (dwa tysiące) złotych;

V. na podstawie art. 627 k.p.k. zasądził solidarnie od oskarżonych S. L. (1) i Ł. L. na rzecz oskarżyciela posiłkowego A. N. kwotę 6.000 (sześciu tysięcy) złotych tytułem poniesionych przez niego kosztów zastępstwa procesowego;

VI. zasądził od Skarbu Państwa na rzecz adw. G. H. Kancelaria Adwokacka w O. kwotę 840,00 (osiemset czterdzieści) złotych tytułem wynagrodzenia za obronę oskarżonego Ł. L. wykonywaną z urzędu w postępowaniu sądowym oraz naliczoną od tego wynagrodzenia stawkę podatku VAT w kwocie 193,20 (sto dziewięćdziesiąt trzy 20/100) złotych i kwotę 300,00 (trzystu) złotych tytułem wynagrodzenia za obronę tegoż oskarżonego wykonywaną w postępowaniu przygotowawczym z urzędu oraz naliczoną od tego wynagrodzenia stawkę podatku VAT w kwocie 69,00 (sześćdziesiąt dziewięć) złotych, zaś na rzecz adw. R. A. i adw. T. B. - Kancelarie Adwokackie w O. kwoty po 840,00 (osiemset czterdzieści) złotych tytułem wynagrodzenia za obrony oskarżonych S. L. (1) i A. K. (1) wykonywane z urzędu w postępowaniu sądowym oraz naliczone od tego wynagrodzenia stawki podatku VAT w kwocie po 193,20 (sto dziewięćdziesiąt trzy 20/100) złotych;

VII. na podstawie art. 632 pkt. 2 k.p.k. kosztami procesu w 1/3 części obciążył Skarb Państwa;

VIII. na podstawie art. 624 § 1 k.p.k. zwolnił oskarżonych S. L. (1) i Ł. L. od obowiązku zapłaty na rzecz Skarbu Państwa kosztów sądowych w 2/3;

Apelację od tego wyroku wywiódł prokurator.

Na podstawie art. 425 § 1 i 2 kpk i 444 kpk, zaskarżył powyższy wyrok w całości na niekorzyść wszystkich oskarżonych.

W oparciu o przepisy art. 427 § 2 kpk i art. 438 pkt. 3 i kpk wyrokowi temu zarzucił:

- błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, mający wpływ na jego treść, polegający na dowolnym przyjęciu przez sąd I instancji, że zachowanie oskarżonego A. K. (1) nie nosi znamion przestępstwa z art. 257 kk w zb. z art. 119 § 1 kk w zb. z art. 158 § 1 kk w zw. z art. 57 a § 1 kk w zw. z art. 11 § 2 kk, co w konsekwencji doprowadziło do uniewinnienia wymienionego, a zachowanie S. L. (1) i Ł. L. nie nosi znamion przestępstwa z art. 119 § 1 kk, co w konsekwencji doprowadziło do przypisania oskarżonym odpowiedzialności za przestępstwo z art. 257 kk w zb. z art. 158 § 1 kk w zw. z art. 57 a § 1 kk w zw. z art. 11 § 2 kk, podczas gdy prawidłowa i kompleksowa ocena zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, a w szczególności zeznań pokrzywdzonego A. N. oraz świadków w

osobach R. P. i Ł. D., oparta na wskazaniach wiedzy i doświadczenia życiowego, prowadzi do wniosku, iż oskarżeni są sprawcami zarzucanych im aktem oskarżenia występów.

Wskazując na powyższe wniósł o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

Prokurator Prokuratury Apelacyjnej w Białymstoku na rozprawie w dniu 29 października 2013r. poparł apelację prokuratora Prokuratury Rejonowej Olsztyn - Północ w Olsztynie precyzując podniesione uchybienia, w kontekście całości treści środka odwoławczego, w ten sposób, że zaskarżony wyrok jest dotknięty względną przesłanką odwoławczą, o której mowa w art. 438 pkt 2 kpk, w aspekcie obrazu art. 7 k.p.k. Wniósł o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania. Odnośnie apelacji obrońców oskarżonych wniósł o ich nieuwzględnienie.

Wyrok w całości zaskarżył także obrońca z urzędu oskarżonego Ł. L. zarzucając na podstawie art. 438 pkt 3 k.p.k. błąd ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, który miał wpływ na jego treść poprzez przyjęcie, że:

- oskarżony Ł. L. działał publicznie z błahego powodu, okazując rażące lekceważenie porządku prawnego (tj. w warunkach tzw. występkę o charakterze chuligańskim),

- oskarżony Ł. L. dokonał znieważenia pokrzywdzonego z powodu jego przynależności rasowej.

Wskazując na powyższe wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez wyeliminowanie z opisu czynu powyższych okoliczności, zaś z kwalifikacji prawnej oraz podstawy wymiaru kary art. 257kk, art. 57a§1 k.k. i art. 11kk, a w konsekwencji wydatne złagodzenie karnoprawnych konsekwencji skazania w tym orzeczonej kary.

Apelację od tego wyroku wniósł również obrońca oskarżonego S. L. (1).

Na podstawie art. 444 k.p.k. w zw. z art. 425 § 2 zd. 1 kpk zaskarżył wyrok w całości, na korzyść oskarżonego.

Na podstawie art. 427 § 2 kpk w zw. z art. 438 pkt 2, 3 kpk zarzucił wyrokowi:

- błąd w ustaleniach faktycznych wynikający z obrazu przepisów postępowania, mających wpływ na treść orzeczenia, tj. art. 4 k.p.k., art. 5 § 2 k.p.k., art. 7 k.p.k., art. 366 § 1 k.p.k., art. 410 k.p.k., art. 424 § 1 k.p.k. przez pominięcie przez Sąd I instancji w ustaleniach stanu faktycznego istotnych okoliczności dotyczących przebiegu inkryminowanego zdarzenia, a w szczególności zachowania pokrzywdzonego, który:

a) uderzał oskarżonego S. L. (1) („dostał wpierw kopniaka, a

potem z pięści — k. 480v.) - co wynika z uznanych przez Sąd za wiarygodne zeznań J. J. i miało znaczenie dla ustalenia kto spowodował przedmiotowe zdarzenie oraz w aspekcie ewentualnego przyjęcia kontratypu z art. 25 k.k. lub ewentualnie nadzwyczajnego złagodzenia kary i wymierzenia kary łagodniejszego rodzaju,

b) z błahego powodu (usłyszał stwierdzenie, że „czarny idzie”) zawrócił

się i przykładając pięść do brody oskarżonego S. L. (1) zwrócił się do niego z retorycznym pytaniem „chciesz w ziemby”, „wybić Ci ziemby”(k. 482)?,

c) odepchnął trzymającą za rękę dwuletnie dziecko i idącą razem z

oskarżonymi S. L. i A. K. A. T., co świadczy o wysokim stopniu natężenia agresji ze strony rosłego pokrzywdzonego,

d) machał rękoma i nogami, co w relacji świadka J. J.

wyglądało jak kung-fu (k. 480v.) i nie chciał opuścić miejsca, w którym doszło do inkryminowanego zdarzenia, co świadczy, iż szukał konfrontacji z innymi osobami i również stanowi o wysokim stopniu natężenia agresji ze strony rosnącego pokrzywdzonego wobec o wiele słabszych fizycznie od niego osób.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacje wywiedzione przez obrońców oskarżonych S. L. (1) i Ł. L. oraz apelacja Prokuratora w części dotyczącej wyżej wskazanych oskarżonych nie zasługiwały na uwzględnienie jako oczywiście bezzasadne. W odniesieniu do oskarżonych S. L. (1) i Ł. L. ani ich obrońcy, ani też Prokurator nie złożyli wniosku o sporządzenie uzasadnienia, wobec tego – mając na uwadze treść przepisów art. 457 § 1 i 2 kpk – Sąd Apelacyjny sporządził uzasadnienie wyroku wyłącznie w zakresie w jakim był zobligowany uczynić to z urzędu, tj. w części dotyczącej oskarżonego A. K. (1)

Uzasadnienie ograniczono zatem do odniesienia się do zarzutów apelacji Prokuratora, skierowanych przeciwko zaskarżonemu wyrokowi w zakresie uniewinnienia oskarżonego A. K. (1).

Przechodząc do meritum sprawy, w wyżej określonym zakresie, stwierdzić należy, że zaskarżony wyrok w stosunku do oskarżonego A. K. (1) nie mógł się ostać.

Trafny jest bowiem zarzut oskarżyciela publicznego, iż orzeczenie w tym zakresie zapadło z obrazą przepisów postępowania, która mogła mieć wpływ na jego treść i której pochodną był błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wyroku. Zarazem, w tej sytuacji, należało również podzielić wniosek Prokuratora o uchylenie zaskarżonego wyroku w odniesieniu do oskarżonego A. K. (1) i przekazanie sprawy w tej części do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Olsztynie.

Abstrahując, z oczywistych przyczyn, od kierunku i kształtu właściwego rozstrzygnięcia w przedmiocie niniejszego procesu, stwierdzić należy, że ma rację Prokurator, iż zaskarżone orzeczenie nie odpowiada rygorom określonym w dyspozycji art. 7 kpk, w szczególności w związku z dokonaną przez Sąd I instancji oceną treści zeznań pokrzywdzonego A. N. i świadków J. J. i A. T., a w związku z tym nie sposób było je zaaprobować.

Dokonana przez Sąd meriti ocena wyżej wskazanych dowodów, w zakresie w jakim dotyczy odpowiedzialności oskarżonego A. K. (1), jawi się jednoznacznie jako dowolna. Sąd Okręgowy nie rozważył bowiem w sposób wnikliwy i wszechstronny treści zeznań pokrzywdzonego i w/w świadków.

Zgodzić się należy ze skarżącym, że wbrew twierdzeniom Sądu Okręgowego, nie można uznać w pełni za wiarygodne zeznań złożonych przez J. J. i A. T.. Zeznania te wzajemnie się wykluczają, co Sąd meriti przeoczył. Z zeznań złożonych przez J. J. wynika, że A. K. (1) podczas całego zdarzenia był w sklepie, co jest sprzeczne z wersją zdarzenia przedstawioną przez świadka A. T., a ponadto także z wersją przedstawioną przez samego oskarżonego A. K. (1). Z zeznań świadka A. T. wynika, że w trakcie zdarzenia zabrała ona oskarżonego do domu. Podała, że oskarżony stał pod sklepem, a zatem nie mógł on być w sklepie, jak twierdzi świadek J. J.. Zeznania tych świadków – znajomych oskarżonego – w trakcie procesu ewoluowały, świadkowie przed sądem wskazywali na coraz to więcej szczegółów wskazujących na „agresywne” zachowanie pokrzywdzonego i miały na celu umniejszenie rzeczywistej roli oskarżonych w całym zdarzeniu.

Analizując natomiast treść zeznań samego pokrzywdzonego, nie sposób zaaprobować stanowiska Sądu I instancji, że jego zeznania ewoluowały w toku postępowania, a wraz z upływem czasu świadek ten podawał coraz więcej szczegółów i zeznania te ze względu na wewnętrzną sprzeczność nie mogą budzić zaufania i być podstawą ustaleń faktycznych. Abstrahując od faktu, iż początkowo pokrzywdzony był przesłuchiwany bez biegłego tłumacza, a następnie z udziałem tłumacza języka francuskiego i oceny czy miało to wpływ na treść jego zeznań wskazać należy, że pokrzywdzony od początku postępowania konsekwentnie twierdził, że w zdarzeniu brało udział czterech mężczyzn i opisywał – w zakresie istotnym dla oceny odpowiedzialności karnej oskarżonych, w tym A. K. (1) – jego przebieg. Pokrzywdzony rozpoznał wszystkich oskarżonych, w tym A. K. (1) i konsekwentnie zeznawał, że to A. K. (1) pierwszy go zaatakował, uderzając w tył głowy. Trzeba przy tym podnieść, że oceniając treść zeznań pokrzywdzonego złożonych w dniu

17 lipca 2013 r., Sąd Okręgowy zasugerował się nieprecyzyjnym zapisem protokołu, który w zakresie stwierdzenia pokrzywdzonego, iż „mężczyzna, który stał za mną z kobietą uderzył mnie w tył głowy i złapał za głowę przytrzymując kolanami, chciał mnie przewrócić”, ewidentnie dotknięty jest brakami interpunkcyjnymi, co skutkowało wadliwym zdekodowaniem właściwej treści wypowiedzi pokrzywdzonego.

Nie sposób również nie zauważyć, że niezależnie od tego, iż Sąd Okręgowy przecenił okoliczności dotyczące stanu rozwoju umysłowego oskarżonego A. K. (1), w kontekście oceny rzeczywistego znaczenia słów, które skierował do pokrzywdzonego, kiedy go tylko zobaczył, przeoczył również okoliczność, że pokrzywdzony zeznawał, że w czasie, kiedy był bity był równocześnie znieważany przez wszystkich oskarżonych.

Konkludując, podzielić należy zapatrywania Prokuratora, że Sąd I instancji dopuścił się obrazy przepisów postępowania karnego mającej wpływ na treść wyroku, która polegała na przekroczeniu granic swobodnej oceny dowodów i nieuwzględnieniu wszystkich istotnych okoliczności sprawy, co w efekcie doprowadziło to do błędu w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, który miał wpływ na treść wyroku, którego następstwem było uniewinnienie A. K. (1).

Sąd Apelacyjny nie miał zatem podstaw do zaakceptowania zaskarżonego wyroku w stosunku do A. K. (1) – był zmuszony do jego uchylecia i przekazania sprawy w tej części do ponownego rozpoznania.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd I instancji winien wnikliwie i wszechstronnie rozważyć całość istotnych okoliczności sprawy pod kątem odpowiedzialności oskarżonego A. K. (1) – zarówno zeznania pokrzywdzonego, jak i świadków oraz wyjaśnienia oskarżonych, oceniając je w sposób swobodny z uwzględnieniem zasad prawidłowego rozumowania oraz wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego.

Dopiero wykonanie powyższego da Sądowi Okręgowemu właściwe podstawy do rozstrzygnięcia w przedmiocie odpowiedzialności karnej oskarżonego A. K. (1) za zarzucany mu czyn.

Z tych wszystkich względów Sąd Apelacyjny orzekł jak na wstępie, o kosztach za obronę z urzędu oskarżonego w postępowaniu odwoławczym rozstrzygając stosownie do przepisów rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. Nr 163 poz.1348 ze zm.).

(...)(...)